

16

Anca Munteanu, Iuliana Costea, Teodora Anghel
(coordonatori)

SPIRITUALIZAREA OMULUI CONTEMPORAN, UN IMPERATIV AL PSIHOLOGIEI TRANSPERSONALE



Editura EUROBIT
Timișoara, 2018

Cuvânt înainte

În miez de toamnă, mai precis în 14-15 octombrie 2017, s-a desfășurat la Galați, Conferința Anuală a Asociației Europene de Psihologie Transpersonală.

Amfitrioana acestei manifestări științifice de prestigiu a fost Universitatea Danubius, Facultatea de Comunicare și Relații Internaționale.

Tema dezbătută a fost una de stringentă actualitate, în contextul glaciațiunii axiologice și spirituale pe care o traversează umanitatea, și anume:

„Spiritualizarea omului contemporan, un imperativ al Psihologiei Transpersonale”.

Comunicările și atelierelor care au acoperit cele două zile ale conferinței au fost susținute de nume referențiale din domeniu, dar și de tineri în curs de afirmare, care împreună au transformat reuniunea într-un autentic festin științific.

Lansarea cărții „Născuți pentru a evolua”, semnată de Stefano Pischiutta, din Italia, tradusă în limba română și publicată la Editura For You, a pigmentat cu un spor de altitudine întreaga conferință.

Ca în fiecare an, exponenți ai Psihologiei Transpersonale, veniți din Franța, Italia, Spania și România au fost împreună pentru a-și reînnoi și rafina certitudinea că mișcarea transpersonală este un drum care merită.

Volumul de față reunește majoritatea lucrărilor prezentate la conferința de la Galați, dar și câteva articole

elaborate de iubitori ai domeniului, care, din diverse motive, n-au putut participa la această manifestare științifică.

Pregătirea pentru tipar a prezentului volum, se petrece sub spectrul încercănat al pierderii unui colaborator și suporter de elită al activității asociației noastre, de peste 12 ani. Este vorba de doamna conf. univ. dr. Adia Chermeleu, de la Universitatea de Vest din Timișoara, care s-a mutat printre stele, în 19 august 2018. A fost o ființă aleasă în toate cele, de o eleganță aristocratică particulară în spirit și gest, care a știut să armonizeze impecabil locul interior cu cel social.

A fost și un simbol de vitalitate, noblețe și rectitudine morală, dar și un dascăl autentic, adică un purtător neobosit de valori, care a crezut în culorile educației confluențe, aceea care logodește în actul învățării cogniția și afectivitatea, ambele înstelate de combustia solară a spiritualității.

Chiar dacă dispariția ei abruptă și neașteptată ne-a pârjolit pentru o vreme sufletul, avem certitudinea că spiritul Adiei Chermeleu rămâne și printre noi, prin toate urmele durabile cu care și-a pecetluit trecerea.

Coordonatoarele

Arhetipurile, revelatoare de esențe

Anca Munteanu¹ și Iuliana Costea²

Motto

*A arunca o privire invizibilului
înseamnă a intra în dezmarginirea condiției finite.*

V. Hugo

Problema esențelor lumii, dincolo de smalțul înșelător al aparențelor frisonază omenirea din timpuri imemorabile. Platon prin verbul lui scânteietor, ne-a oferit o tulburătoare meditație pe această temă, în celebrul său *Mit al peșterii*. La rândul său, Kant prin distincția pe care o trasează între *phenomenon* și *noumenon*, adică între formele care apar în mintea umană și realitatea ce le produce, reiterează ideea că *lucrul în sine* (noumenul) este inaccesibil cunoașterii umane.

Și Jung este solidar cu această aserțiune din urmă, pe care a explicat-o nu numai prin lucrările sale, dar și simbolic, prin intermediul pietrei paralelipipedice, plasată în proximitatea Turnului de la Bollingen. Concret, piatra respectivă conține mesaje scrise pe trei dintre fațetele ei, a patra a rămas intenționat neinscripționată, sugerând prin aceasta că esența ultimă a lumii nu poate fi cunoscută niciodată de om căci se sustrage mereu printre efluvii strălucitoare și evanescente de lumină.

¹ Prof.univ.dr. la Universitatea de Vest din Timișoara (România),
Președinte ETPA

² Lect.univ.dr. la Universitatea de Vest din Timișoara (România),
Secretar ETPA

Din dorința de a onora tema pe care ne-am propus să o analizăm în lucrarea de față, va fi nevoie să explorăm mai îndeaproape opera jungiană.

Fără îndoială, cartografierea mai profundă a psihismului uman prin descoperirea inconștientului colectiv constituie o descoperire epocală a savantului elvețian, cu imense reverberții în multiple câmpuri disciplinare.

Comparativ cu inconștientul personal, care este corolarul experienței individului, fiind populat cu formațiuni refulate sau uitate, inconștientul colectiv este un nivel mai profund, având un caracter universal și o sorginte ereditară. *El formează baza psihică de natură suprapersonală, prezentă în fiecare* (Jung, 2003, p.14).

În plus, dacă inconștientul personal teaurizează complexe, entitățile funcționale ale inconștientului colectiv se numesc arhetipuri (un fel de *Imago Dei* în om).

Etimologia cuvântului aduce în avanscenă termenul grecesc *arhe*, care înseamnă principiu, fundament.

Noțiunea de arhetip apare pentru prima oară în lexicul jungian, din anul 1929, odată cu prefața pe care o scrie la tratatul de alchimie daoistă intitulat *Secretul florii de aur*, tratat de care ia cunoștință prin intermediul unui renumit sinolog, Richard Wilhelm (apud M. Cazenave, 1999).

Din dorința de a circumscrie noțiunea de arhetipuri, vom preciza că ele sunt niște nuclee neuropsihice înnăscute, omniprezente la toate ființele, adică predispoziții pentru anumite experiențe și tipare comportamentale.

Ca structură, arhetipul are o natură duală, deopotrivă psihică și materială, comportându-se ca un liant între ele.

Fără îndoială se poate stabili o oarecare similitudine între arhetipurile jungiene și ideile platoniciene, cu

deosebirea că primele se află într-un permanent dinamism, având ca scop cardinal manifestarea lor în personalitatea și conduita oricărui individ. (A. Stevens). Rezultă că viața fiecăruia dintre noi semnifică, în esență, o ipostază în care se activează potențialul arhetipal.

Așa cum precizează Jung (2003), înțelegerea arhetipurilor a fost posibilă datorită conexiunii lor cu miturile, învățăturile ezoterice și basmele. De asemenea, visele din copilăria timpurie (3-5 ani), plăsmuirile delirante ale psihoticilor și fantasmelor din stările de conștiință extinsă evocă tezaurul arhetipal.

Maieutica interioară pe care Jung și-a realizat-o timp de aproximativ 4 ani (1913- 1917) pentru a-și domina tenebrele psihice care îl bântuiau tot mai persistent, a constituit pentru el o excelentă șansă de a se confrunța cu propriul său inconștient, de a-l explora și decipta. Conform opiniei sale, această experiență interioară a fost de fapt un proces de metamorfozare alchimică, care i-a deschis poarta spre *lumina de auroră a transconștiinței* (M. Cazenave, 1999). Acesta este motivul pentru care în *Amintiri, vise, reflecții* Jung (1996, p.18) mărturisește: *Viața mea este povestea unei realizări de sine a inconștientului. Tot ce se află în inconștient vrea să devină conștient.*

Cu ocazia acestui pelerinaj interior a constatat că arhetipurile se personifică. De altfel, Turnul de la Bollingen era destinat inițial chiar unui personaj arhetipal important, și anume ghidului său interior (*spiritus rector*) și care se numea *Philemon*.

Așa cum era de așteptat, o descoperire de o asemenea anvergură, precum inconștientul colectiv (arhetipal) a fost întâmpinată cu reticențele și scepticismul prezumat,